

BORBA

Maribor, 21. decem. 1934

Leto II.

 Posamezna številka Din 1.50 • Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—
 za inozemstvo Din 10.— • Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26
 Telefon 29-70 • Poštni čekovni račun 10.502 • Izhaja vsak petek • Oglasi po tarifi.

Štev. 51

 Vsem čitateljem in naročnikom, kot
 tudi dragim sotrudnikom:

Vesel Božič!

Uredništvo in uprava „BORBE“.

Božič 1934

Pred 1934. leti se je rodil On, ki je bil od človeštva pričakovan kot odrešenik. Pričakovan od trpečih in revnih, je prišel med ljudi. In je bil z njimi, jih vodil, opominjal in jim kazal pot k srečnemu posmrtnemu življenju. Mogočne posvetnjake je učil ljubezni do bližnjega.

Nauk Kristusov so prevzeli ljudje. Prilagodili so ga posvetnemu življenju in ga predrugačili tako, da je vedno in povsod ustregel času in potrebam. Umevali so ga po svoje. Čist je ostal nauk Krista samo trpečim, revežem. Mogočneži, bogataši kujejo iz njegovih naukov materialni in moralni kapital, ga profanirajo in z njim zaslužujejo človeštvo.

Današnji časi so taki, da bi bilo potrebno, da bi prišel Bog zopet med ljudi. Da bi nasitil milijone gladujočih, ogrel srca prezbajočim in dal življenjske moči onim milijonom, ki obupujejo nad seboj in vsem človeštvom. Da bi izgnal iz templja svoje vere sejmarje in farizeje, ki dandanes barantajo z njegovimi nauki in jih uporabljajo za najumazanejšo posvetne kupčije.

Kristus ni delal razlike med narodi. Njegovi najvišji namestniki ne hodijo po njegovi poti. Njim so ljubi in dragi oni narodi, kjer je cerkev tudi posvetna vladarica. Kdaj bodo ti posvetni kristjani doumeli zmisel Kristusovega duhovnega kraljestva?

Kakšen je praznik Kristusovega rojstva v letu 1934? Ali ni to še samo pravljica? ... Kristus je oznanjal bratstvo, med sebojno ljubezen... Kje je vse to? Njegovo rojstvo proslavljajo nekateri v izobilju, v vsemogočih razvratnostih, medtem ko milijoni »sobratov« v cunjah, nimajo skorjice kruha in nimajo mesta, kamor bi položili svojo trudno glavo...

Tolažiti uboge s posmrtnim življenjem je premalo. Od take tolažbe se živeti ne da, niti toliko, da bi si na tem svetu zaslužili posmrtnost...

Praznujemo rojstvo Krista. Velikega modrijana, sociologa, ki je hotel dobro vsem ponižanim, trpečim. Oblast mogoč nežev ga je kržala. Saj bi za tudi danes, ko bi prišel med nas...

Vsi oni, ki stradajo in prezebujajo ob prazniku Odrešenikovega rojstva, pa še niso izgubili vere v srečnejšo bodočnost. Trdno verujejo, da mora priti dan, ko bo tudi za nje napočil praznik odrešenja. To svojo vero polagajo v svojo moč in svojo voljo. In še nekaj: v solidarnost vseh, ki danes na svoji zemlji trpe lačni, ponižani in razžaljeni. To je velika armada vernikov v nacionalno in socialno pravičnost, ki nam jo mora prinesiti bližnji čas.

Ta vera v bodočnost je močna. Močna tako, da ni več čaleč čas, ko bo napočilo odrešenje. Takrat bomo zapisali v našem nehanju novo letnico: bo to pričetek življenja novega, prerajenega človeka. Rojstvo odrešenja, lepše sedanosti in bodočnosti, ustvarjanja, ki bo v korist vsem...

One, ki bi hoteli biti sejmarji in farizeji, bomo liki Kristusu izgnali iz templja nacionalne in socialne pravičnosti!

Osnovna načela

I.
Srbij, Hrvatij in Slovincij tvorijo jugoslovansko narodno, družabno in duhovno enoto, povezano s krvnim sorodstvom in isto usodo.

Jugoslovanskemu narodu kot enoti se podrejujejo vsi drugi interesi.

II.
Vere, ki so vezane z duševnostjo naroda in ki izražajo njegov pogled na svet in zaupanje v Boga, so bitne duhovne vrednote.

III.
Samostojno jugoslovansko kulturo v duhu svojih tradicij in na osnovi človečanstva gradi narod s svobodnim ustvarjanjem. Zaščitnica teh ustvarjajočih stremiljenj je jugoslovanska država.

IV.
Jugoslovanska narodna zajednica mora imeti v družabnem pogledu svoj poseben sklop, ki odgovarja njenemu duhu in potrebam.

Dom kot prirodni temelj naroda, mora biti tudi družabna osnova narodne zajednice.

Vas mora biti merilo jugoslovanske družabne politike.

Delo mora biti dolžnost in pravica vsakega poedince. Družabna korist dela določa vrednost in vlogo v zajednici.

Privatna lastnina in kapital se morata podrediti interesom skupnosti.

Svobodna, individualna ali združena

iniciativa so prvenstveno nosilci družabnega dejstvomjanja, katere predstavniki so stanovi.

Država izključuje podrejenost enega stanova drugemu.

V.
Jugoslovansko gospodarstvo je enota, katere odnosi so v medsebojni odvisnosti. Osnovo gospodarstvu tvori poljedelstvo.

Odnose in razvoj celotnega gospodarstva odreja načrtno gospodarstvo, ki bo ugotovilo gospodarske skupine s pomočjo države.

VI.
Kraljevina Jugoslavija je zgodovinsko politična neminljivost in lahko edino ona omogoča obstanek in svoboden razvoj jugoslovanskega naroda.

Samo v funkcijah, ki se nanašajo na življenje naroda kot celote, mora biti državna oblast centralizirana, v ostalem pa izražena v samoupravi.

Vsaka oblast v državi mora biti popolna in stvarna. Prav tako pa mora biti tudi njena odgovornost. Samo kralj je neodgovoren.

Narod bo sodeloval v zakonodaji in bo vršil nadzorstvo nad državno upravo potom predstavništva, ki mora biti izraz stanovske ureditve in političnega shvačanja.

»OTADŽBINA«-BEOGRAD IN MI.

... in mir ljudem na zemlji

oznanjajo zvonovi v božični noči. Tako žalostno, kako obupano že pojejo leta in leta ti zvonovi. Kakor da bi čutili, da oznanjajo to zaman, je njih zvok boječ. Prav tako boječe oznanjajo mir vsi, ki imajo v rokah usodo narodov in to le zato, ker jim beseda mir ne pomeni onega, kar pomenja narodom. Človeštvo je dolgo časa poslušalo to besedo z velikim upanjem, v veri, da bo konec vseh krivic, vseh bojev z orožjem in da bo res mogoče doseči spravo med narodi z besednim dokazovanjem in mirnim razvojem. Pa je bilo prevarano. Prevarano zato, ker oni, ki so to besedo toliko rabili, je niso nosili v srcu. Oni, ki so najbolj povdarjali, da govore o miru v imenu narodov, ki se hočejo ponašati s tisočletno kulturo, so z dejanji dokazali, da bi radi imeli le tak mir, ki bi jim prinesel pravico zatirati drug narod. Radi teh neiskrenosti pa je izgubil življenje naš veliki kralj, ki mu ni ležala beseda mir samo na ustnicah, ampak jo je nosil v svojem globokem srcu, ki je bilo za ves naš narod. Hotel mu je prinesiti mir in za to veliko idejo je položil na oltar svoje domovine samega sebe, samo, da bi odrešil svoj narod. Oni zločinci, ki so pri tem žalostnem delu delovali z orožjem v roki, so prijeli, prosti pa so idejni povzročitelji tega zločina in umivajo si danes roke, kakor nekdanj Poncij Pilat!

Jugoslovanski narod dobro ve, kdo so krivci in kje se skrivajo. Nič jim ne pomaga sklicevanje na tisočletno kulturo. Dovolj je bil močan jugoslovanski narod, da je v najtežjih trenutkih, ko mu je srce drhtelo od tuge, ostal ponosen, samoza-

vesten. Pokazal je vsemu svetu, da je sklicevanje krivcev te bolečine na tisočletno kulturo prevara in da je to le kultura krvi in barbarstva, ne pa kultura miru in napredka. Zaveda se naš narod, da ni mogoče besedo mir spremeniti v kri in meso, dokler jo izgovarjajo ljudje, ki časte Marsa v rdečem škrlatu, pri tem pa nosijo bela angeljska oblačila. Mesto palme miru nam prinašajo tanke, topove in pline. Mesto svobode nam hočejo prinesiti zopetno zaslužjenje.

Jugoslovanski narod želi iskrenega miru. Proži roko sprave vsem. Toda vsak, ki hoče našo roko, mora biti iskren. Svoboda, ki jo je pridobil jugoslovanski narod s tolikimi žrtvami, bo znal tudi braniti do skrajnosti. Ne bo nikogar napadal, nikomur jemal svobode, spoštuje vsak narod, zahteva pa tudi od vsakega spoštovanje. Tako pojmuje jugoslovanski narod kulturo. Ne more pa pojmovati, kako naj bi bila resnica toliko povdarjana stara kultura onih, ki bi pod plaščem te sicer zgodovinsko nedokazane trditve, radi zopet vrgli okove na komaj osvobojene večstoletne tlačane. Naš narod noče biti več rob nikomur. Svojo svobodo si je pridobil z lastnimi žrtvami in z lastnimi jo hoče obdržati.

Tudi letos na božični dan, ko bodo zopet zvonovi oznanjali svojo besedo: Mir ljudem na zemlji, bo jugoslovanski narod z iskrenim srcem ponavljal te besede v želji, da se uresničijo, pri tem pa bo v sebi sklenil trdno obljubo, da bo čuval ta mir do skrajnosti in da so zastoj vsi napori onih, ki nam sekajo rano za rano z edino željo, vzeti nam svobodo in v našo

škodo razširiti krivično posest.

Vsem tem, ki bi to hoteli in ki to želijo ter usmerjajo svoje razdiralno delo v tem pravcu, pa ključ ves jugoslovanski narod: Dajte nam mir!

Zveza nacionalnih organizacij

Kjerkoli in kadarkoli se je pokazala priložnost, se je znala naša privatna iniciativa pridružiti vsaki akciji, ki je šla za tem, da se narodu in državi koristi. Še v onih časih, ko je naša osvoboditev in naše uedinjenje izgledalo kot nedosegljive sanje, je znala privatna iniciativa s prebujanjem nacionalne zavesti, z negovanjem visokih rasnih osebin naroda, njegovih idealov in ciljev vzdrževati v narodu živo vizijo njegove lepše jugoslovanske bodočnosti. V težkih in za narod odločilnih časih, ko se je moralo kulturno delovanje zamenjati s smrtnim orožjem, je bila privatna iniciativa ona, na čigar listi čudes in herojstev so zapisana neštivilna imena narodnih delavcev. Ko se je moralo reševati po vojni, lakoti in pomanjkanju uničene in sestradane pokrajine, ko se je moralo trgati od lastnih ust košček kruha, da bi se dalo drugim, je bila naša privatna iniciativa prva, ki je pritekla na pomoč bednikom. Naš narod je poln vere v samega sebe in v svojem globokem optimizmu, v svojih nagnostih altruističnih pobudah rade volje gledal in podpiral vse akcije posameznih kulturnih, socialnih in narodno-obrambnih organizacij v zavesti, da s svojim delom dviga in krepi nacionalno zajednico. Na tem polju dela ni nikake razlike med Jugosloveni, kakor ni med njim razlike v vprašanih skupnih državnih in nacionalnih interesov.

Ko iznašamo in podčrtavamo značaj in polet privatne iniciative, še od daleč nismo izčrpali in iznesli vse koristi, katere nam prinaša privatna iniciativa. Te koristi so velike, nedvomljive, zlasti v dnevih, kakor jih danes preživljamo in v časih in prilikah, ki so sedaj nastale. Ta čas in te prilike zahtevajo hitro in odločno grupiranje vseh konstruktivnih nacionalnih moči, koordiniranje vseh akcij privatne iniciative kulturnega, socialnega in narodno-obrambnega karakterja. Potreba te akcije in te koordinacije se čuti že zdavnaj in od časa do časa se je to delo že celo prakticiralo, vendar se je pristopilo k definitivnemu organiziranju v času, ki upajmo, ni poslednji.

Stara je že skupna želja naših nacionalnih organizacij, da se druga drugi kolikor mogoče približajo in izdelajo v skupnem organizacijskem forumu skupni načrt skupnega dela, ki naj se nanaša na najaktualnejša vprašanja, ki naj izbere najkrajše poti do skupnega cilja in ki naj uporabi najpovolnejša in najučinkovitejša sredstva. Ta želja in ta potreba je bila ustvarjena v preteklih dneh v enodušni odločbi odgovornih predstavnikov nacionalnih organizacij in dne 1. decembra je bila osnovana zveza nacionalnih organizacij. V to zvezo so stopile naslednje organizacije: Narodna Odbrana, Udruženje vojnih invalidov, Zveza vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije, Zveza streljaških družin, Aero-klub kraljevine Jugoslavije in Udruženje penzioniranih oficirjev in vojnih činovnikov. Delovanje tega velikega nacionalno-obrambnega telesa vodi Vrhovno veče saveza nacionalnih organizacij, ki bo delovalo in zase-

Maribor

m- Nov zborovalni prostor. Na praznik 8. tm. popoldne se je vršilo v uradnih prostorih državnih železnic neko zborovanje. Ficer smo že bili vajeni, da se je večkrat zborovalo med službenim časom, da pa se vrše sestanki in zborovanja v uradnih prostorih in izven uradnega časa, pa nam je novo. — Prav tako se govori, da nekateri gospodje v delavnici državnih železnic najdejo še vedno dovolj časa za pohajkovnje po delavnici, vemo pa s kakšnimi nameni. Morda si bo marsikdo bolj na jasnem, če bomo ob priliki objavili imena teh ljudi, ki s svojimi nepremišljenostmi spravljajo poštene delavce v razne nevarnosti...

m- O uglednih osebah se je razpisal v eni svojih številčk mariborski »Večernik«, ko je poročal o znani tožbi, ki jo je vložil g. Tumpej proti nekaterim uglednim osebam radi razžaljenja časti. K temu uglednim osebam spada tudi inž. Gruden. Kar tako za primeru teh »uglednih« oseb bi samo pripomnili, da je prišlo ob priliki ločitvenega procesa med inž. Grudnom in njegovo ženo do pravičednih kon-

statacij, ki spravljajo uglednost imenovane inženjerja v dokaj čudno luč. Sicer o tem prav temeljito priča sodni akt Cg I a 435/30, ki obsega zagovor inženjerjeve žene. Morda se ob priliki k temu povrnemo, obenem pa tudi k onim, ki s toliko naslado fabricirajo take in slične notice po kapitalističnih dnevnikih.

m — »Jutro« z veliko naslado poroča, da je g. Tumpej izgubil tožbo, ki jo je vložil proti »Jutrovemu« celjskemu uredniku g. Pečniku radi razžaljenja časti tudi pri drugi kot zadnji sodni instanci. Kakor pa smo doznali, bode medtem g. Tumpej vložil tožbo v zaščito zakona pri Stolu sedmorice v Zagrebu, ker se pri vseh dosedanjih razpravah ni upoštevalo predlaganih dokazov tožeče stranke. Mi bi ob tej priliki še samo vprašali gospode okoli »Jutra«, kako neki se strinja poklic novinarstva s tem, da vrše nekateri novinarji vohunstvo v prid političnih strank in kaj pravi k temu novinarsko združenje?

Čuvajte Jugoslavijo!

Priporoča se modni atelje „ELEGANCE“ Vekoslav Terzer

Lastna zaloga angleškega blaga, izdelava po najnovejših modernih krojih — Konkurenčne cene

Najboljše in najcenejše za Božič!

Za damo!

najnovejše in najbolj apartno sukno za obleke in plašče, najnovejše svile za večerne obleke, velika zaloga vsakovrstnega belega blaga.

Za gospoda!

najnovejše angleške novosti za obleke in plašče, sortirana zaloga perila.

Dolček & Marini
Maribor, Gosposka ul. 27

Vesele božične praznike!

Ciril Kampl, sodavičar, Maribor, Kettejeva ulica št. 1

Vsem cenjenim odjemalcem želim vesele

Božične praznike
in srečno
Novo leto!

P. SEMKO
krznarski mojster
Maribor, Gosposka ul. 37

Najprikladnejša božična in novoletna darila so:

kožuhovinast plašč in jope ter ovratniki v veliki izbiri po najnižjih cenah

P. SEMKO
krznarski mojster
Maribor, Gosposka ul. 37

Pletenine

za mlado in staro
dobite poceni v

Trpinovem bazarju

Oglejte si izložbo!

Kulturne beležke

Kot prvo opero v letošnji sezoni, je gledališče uprizorilo Parmovega »Urha, grofa Celjskega«. Muzikalno je opero nastudiral dirigent Lojze Herzog, režijo pa je prevzel Vladimir Skrbinek. Oba sta vložila v delo mnogo truda, kar je želo tudi zaslužen uspeh. Opera je pri publiku zapustila globok dojem in dokazala, da je slovensko reprezentančno delo.

Vladimir Skrbinek je prinesel režijsko nosilnost na zbor in luč. Vsekakor zelo posrečen eksperiment. Vloge so bile primerno razdeljene. Urha je pel g. Franjo Neralič kot gost. Njegov sonoren bariton in krepka igra, nam ga kažeta kot dobro operno moč. Velike glasovne rutine je pokazala ga. Zamejič-Kovičeva v vlogi matere, Močan pevski par tvorita Udovičeva in Sacin, ki sta pod Skrbinskovo režijo igravsko izborna uspela. Manjše vloge sta pela Medven in Gorinšek. Lepo se je odrezal zbor, tako pevsko kot koreografsko. Scenska slika g. inž. arh. Stupice je bila v stilu.

V proslavo Nušičeve sedemdesetletnice je gledališče postavilo na oder pisateljevo najnovejše delo »Zalujoče ostale«. Tokrat je pisatelj komedijo zgradil na splošnejši bazi, kot svoja prejšnja dela, ki so bila tipično srbska. S svojim satiričnim humorjem je orisal zalujoče ostale, ki se po pokojnikovi smrti nenadoma pojavijo kot bližnji in daljni sorodniki, hlepečji po obilni zapuščini. Komediji sicer primanjkuje prožnosti, ki je odlikovala njegova prejšnja dela, je pa satirično efektivna in vase zaokrožena kot malokatera prejšnjih. — Režiser Jože Kovčič je dobro dojel bistvo komedije in posrečeno izdelal tipe ter jih grupiral. Nastopili so Grom, Furijan, Gorinšek, Medven, Nakrst, Kraljeva, Dragutinovičeva, Starčeva, Zakrajškova, Savinova in Gorinškova, ki so bili likovno izraziti, a so se originalnim srbskim tipom,

kot si jih je komediograf zamislil, mar približali. — O m e g a.

Razstava slovenskih grafikov v Zagrebu.

Naši umetniki se v zadnjem času nenavadno udeležujejo na izložbah, kar kaže, da so se morda resneje oprijeli naloge dvigniti toliko zanemarjeno likovno umetnost. Poleg izložbe mariborske »Brazde« v Ljubljani in ljubljanskih umetnikov v Mariboru, so razstavili svoja dela naši mlajši grafiki v umetnostnem paviljonu v Zagrebu, kot gosti grupe trojice: Babiča, Becića in Miseja.

Pestre oljate slike priznanih hrvaških umetnikov z bogatim koloritom, so na prvi pogled zasenčile skromne lesoreze, lito grafije, monotype, tuše in krede naših umetnikov. Vendar smo s teh malih formatov jasno spoznali notranje doživljanje umetnika česar pri velikem delu tehniško dovršenih portretih, pokrajinah in tihožitijih hrvaških slikarjev skoro nismo zaznali. Morda edino pri nekaterih pejzažih.

Od naših umetnikov je razstavil Božidar Jakac sedem del, izmed katerih nam je posebno ugajal lesorez »Mati in liči«, kjer sta duševni in telesni izraz podana v izrednem soglasju in skladnosti.

Tone Kralj je razstavil pet bakrorezov iz ciklusa »Zemlje«, s katerimi nam je prikazal vso pestro duševnost našega zemljaka.

S petimi bakrorezi se je oglašil Veno Pilon iz Pariza. Njegova dela sličejo Maleševim, kateri je tudi razstavil šest monotypov. Zagrebčani ju nikakor ne morejo doumeti v njihovo najnovejši smeri, ki komaj pričeta, že doživlja svoj konec.

Poleg teh, so se udeležili razstave še Franc Mihelič in Maks Sedej. Iz njih del smo videli, da precej obetata, vendar nimata še določene smeri.

Opazili smo žalostno dejstvo, da med slovenskimi gosti nismo našli Mariborčana. Menda ni kriva tej »manjvrednosti« ocena, ki so jo vselej deležni mariborski umetniki? — Zornik Klavdij.

Kupujte
samo
pri
tvrdkah,
ki
oglašujejo

Borbi!

Širite „BORBO“!

Vesele Božične praznike
in srečno Novo leto želi

Industrija „KARO“ čevljev
Maribor, Gosposka ulica 13

Kolesa, otroški vozički,
Radioaparati
„His Masters Voice“
gramofoni,

Peugeot

šivalni stroji dobe se tudi na ugodne obroke pri
„JUGU“ d. z o. z., Maribor, Tattenbachova ulica 14

Prodajam:

2 komada okretnic (Drehscheibe) za male lokomotive 3*20 m premera in 600 mm širivosti, skoraj nove; 2 komada transmisijon - vele, 7 m dolge, 180 mm debele; 1 cirkularsko žago za rezanje kamenja; 1 hidravlično prešo na 250 atm.; več malih vagončkov za poljske železnice; veliko zalogo jermenic, zobčastih koles, rezervne dele za avtomobile vseh vrst, železnino, dele za stroje, orodje in sploh vse, kar rabite pri gospodarstvu. Vse to dobite v moji popolni izbiri, bogati zalogi. — Oglejte si pred nakupom zalogo, ker si boste s tem prihranili denar. Pri meni dobite vse za polovično ceno kar rabite!

Justin Gustinčič
Maribor - Tattenbachova ulica 14